

Министерство на земеделието

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 25/2022)

София, 22 юни 2022 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 16.06.2022 г.	3
1.1	Засети площи с есенни култури	3
1.2	Засети площи с пролетници	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци	4
1.4	Площи и производство от трайни насаждения	5
1.5	Площи и производство от етерично-маслени култури	5
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	6
2.1	Износ на зърнени и маслодайни култури	6
2.2	Внос на зърнени и маслодайни култури	7
2.3	Внос и износ на плодове и зеленчуци	7
3.	Цени	9
3.1	Зърнени и маслодайни култури	9
3.2	Плодове и зеленчуци	10

Забележки: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“ и общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 16.06.2022 г.

1.1 Засети площи с есенни култури

Оперативните данни към 16.06.2021 г. сочат относително запазване на площите за реколтиране с маслодайна рапица и пшеница около нивата отпреди една година. По-съществено намаление на годишна база се регистрира при площите с ечемик (с 5,7%) и тритикале (с 15,1%), а увеличение – при ръжта (с 3,2%).

В областите Видин, Монтана, Плевен, Сливен и Стара Загора започна прибирането на зимния ечемик. Към момента е събрана продукцията в размер на 2 957 тона, при реколтирани 724 ха.

Площи за реколтиране с основни есенни култури към 16.06.2022 г., ха

	17.06.2021	16.06.2022	Изменение на годишна база, %
пшеница	1 174 440	1 159 795	-1,2%
ечемик	124 051	116 952	-5,7%
маслодайна рапица	130 745	131 650	0,7%
ръж	8 189	8 451	3,2%
тритикале	17 212	14 613	-15,1%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

1.2 Засети площи с пролетници

На този етап в страната са засети със 7,7% повече площи с маслодаен слънчоглед спрямо година по-рано, докато при пролетния ечемик е налице спад от 59,1%. Засетите площи с царевица за зърно са близки до миналогодишните.

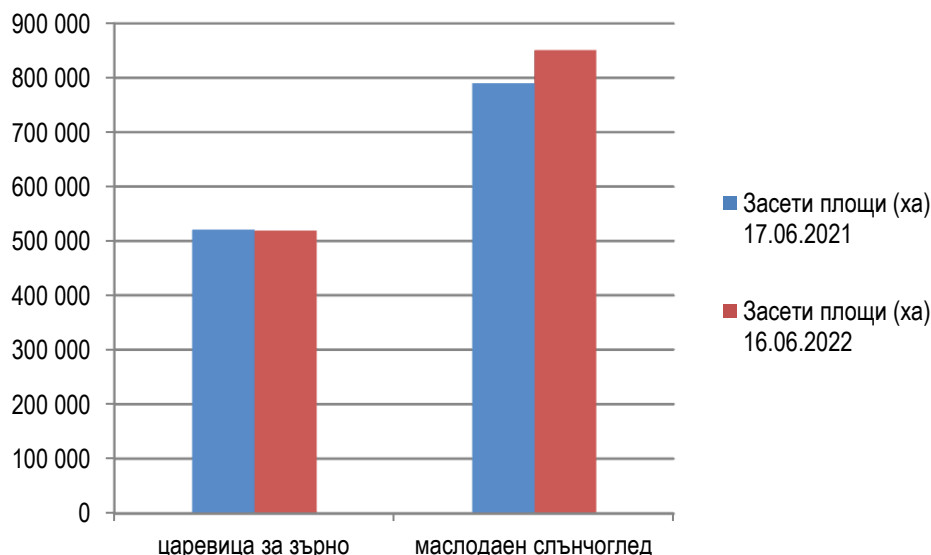
Разсаждането на площите с трите основни типа тютюн изостава с между 7,1% и 35,1% на годишна база, най-чувствително за тип „Вирджиния“.

Засети площи с основни пролетници към 16.06.2022 г., ха

	17.06.2021	16.06.2022	Изменение на годишна база, %
маслодаен слънчоглед	789 884	850 961	7,7%
царевица за зърно	520 839	518 888	-0,4%
пролетен ечемик	3 462	1 416	-59,1%
тютюн Ориенталски	2 290	1 752	-23,5%
тютюн Вирджиния	852	553	-35,1%
тютюн Бърлей	197	183	-7,1%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

**Засети площи с маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 16.06.2022 г.,
сравнено със същия период на 2021 г.**

1.3 Площи и производство на зеленчуци

Към средата на м. юни 2022 г. откритите площи, засадени с картофи, пипер, домати, пъпеши, дини и краставици са в границите от 7,4% до 44,8% под отчетените по същото време на миналата година, като най-значителен спад се наблюдава при краставиците. Същевременно, засадените площи с ягоди и зеле нарастват съответно с 5,7% и 76,4%.

Прибраните до момента количества картофи и краставици от открити площи са респективно с 58,3% и 80,6% по-малко спрямо година по-рано, поради съчетание от намаление както на реколтираните площи, така и на средните добиви. Продукцията от ягоди също се свива на годишна база, но по-слабо – с 6,5%, докато при зелето е налице ръст от 21,4%, в резултат на по-големия размер реколтирани площи.

Общото производство на оранжерийни домати за периода от началото на годината досега е с 19,2% повече на годишна база, а това на оранжерийни краставици - с 31,4% по-малко.

Площи и производство от зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 16.06.2022 г.

	16.06.2022				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
картофи	8 157	282	4 380	1 553	-7,4%	-46,9%	-58,3%	-21,5%
зеле	434	86	1 909	2 220	76,4%	41,0%	21,4%	-13,9%
дини	2 980	-	-	-	-30,2%	-	-	-
пъпеши	1 665	0,2	1	300	-26,8%	-	-	-

	16.06.2022				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
пипер на открито	1 952	-	-	-	-17,7%	-	-	-
домати на открито	1 663	-	-	-	-20,8%	-	-	-
краставици на открито**	254	3	12	400	-44,8%	-70,0%	-80,6%	-35,5%
ягоди на открито	860	758	4 246	560	5,7%	13,0%	-6,5%	-17,3%
домати в оранжерии	372	143	5 452	3 813	-1,1%	-7,1%	19,2%	28,4%
краставици в оранжерии	290	210	12 107	5 765	-7,6%	-10,3%	-31,4%	-23,6%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

* няма данни

**вкл. корнишони

1.4 Площи и производство от трайни насаждения

Според последните оперативни данни, продукцията от череши бележи ръст от близо 63% спрямо същия период на миналата година, основно в резултат на по-бързия темп на прибиране на реколтата, като засега се отчита и по-висок среден добив. В начален етап е реколтирането на площите с малини, вишни и кайсии.

Площи и производство от трайни насаждения към 16.06.2022 г.

	16.06.2022				Изменение на годишна база, %		
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
череши	10 186	4 837	20 634	427	49,3%	62,6%	8,9%
вишни	1 300	31	84	271	19,2%	110,0%	76,0%
кайсии	3 017	89	469	527	-	-	-
малини	1 861	30	16	53	-	-	-

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХГ

1.5 Площи и производство от етерично-маслени култури

Добивът на маслодайна роза към 16 юни 2022 г. възлиза на 11,2 хил. тона – с 36,4% повече на годишна база, вследствие на увеличение както на реколтираните площи, така и на средния добив от декар.

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Износ на зърнени и маслодайни култури

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

В рамките на последната седмица през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ са изнесени 3,9 хил. тона ечемик. Общо за периода от началото на пазарната 2021/22 година до 19 юни 2022 г., експортът на пшеница и ечемик през порта бележи ръст от съответно 84,3% и 82,1% на годишна база. Все още не са преминавали товари с рапица.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	05.07.2020 – 19.06.2021	05.07.2021 – 19.06.2022	Изменение на годишна база
пшеница	692 830	1 277 100	84,3%
ечемик	51 039	92 930	82,1%
рапица	0	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Няма данни за износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2021 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени и маслодайни култури - по морски, речен и сухоземен път), през периода юли 2021 г. – март 2022 г. извън страната са реализирани 4 374 хил. тона пшеница, 382,4 хил. тона ечемик и 273,6 хил. тона рапица. Сравнявайки с аналогичния период на миналия сезон, експортът на трите култури нараства респективно с 61,3%, 26,6% и 42,1%.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Независимо от липсата на отчетено количество за последната седмица, експортът на царевица през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на пазарната 2021/22 година до момента е с близо два пъти по-висок спрямо година по-рано. Засега през порта не е реализиран износ на слънчоглед от реколта `2022.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	30.08.2020 – 19.06.2021	30.08.2021 – 19.06.2022	Изменение на годишна база
царевица	362 428	716 198	97,6%
слънчоглед	16 865	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

¹ През последните няколко години „Пристанище Варна“ ЕАД формира около 30% от общия експорт на пшеница, царевица и ечемик и под 20% от този на слънчоглед и рапица.

До момента не е отчетен износ на царевица и слънчоглед – реколта `2021 през „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Данните на НСИ за седемте месеца на пазарната 2021/22 година сочат увеличение на износа на царевица с 11,8% на годишна база, до 1 184 хил. тона. Същевременно, експортът на слънчоглед изостава с 8,5%, възлизайки на 423,4 хил. тона.

2.2 Внос на зърнени и маслодайни култури

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2021 г. за есенните и м. септември 2021 г. за пролетните култури) до 16 юни 2022 г. не е осъществен внос на пшеница, ечемик, рапица и слънчоглед през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас. През „Пристанище Варна“ ЕАД са доставени 3,9 хил. тона царевица.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

По предварителни данни на НСИ, през периода юли 2021 г. – март 2022 г. в страната са внесени 52,7 хил. тона пшеница, което представлява ръст от над два пъти на годишна база. Вносът на ечемик също нараства чувствително (със 77,4%), но остава ограничен – 1,3 хил. тона, а доставките на рапица намаляват с 4,6%, до 51,6 хил. тона.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Общият внос на слънчоглед за периода септември – март на пазарната 2021/22 година е в размер на 578,3 хил. тона - с 25,2% под отчетения по същото време на миналия сезон. От друга страна, доставките на царевица се увеличават с 27,2%, до 66,1 хил. тона.

2.3 Внос и износ на плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през първото тримесечие на 2022 г. в страната са внесени 84,1 хил. тона пресни зеленчуци и 107,1 хил. тона пресни плодове, което е съответно с 3,7% по-малко и с 13% повече спрямо същия период на 2021 г.

Понижението на общия внос на пресни зеленчуци се дължи основно на по-малките доставки на краставици и корнишони (с 3,4 хил. тона или 26,2%) и домати (с 2,5 хил. тона или 10%). Намаление е налице и при импорта на зеле, пиперки, патладжани и тикви – с между 0,9% и 19,6%. Същевременно, доставеното количество картофи нараства с 3,5 хил. тона или 27,3%. Увеличава се и вносът на луковни зеленчуци (с 3,7%) и гъби (с 10,7%).

Около 69% от вноса на пресни плодове през първите три месеца на 2022 г. се формират от цитрусови плодове и банани - общо 74,1 хил. тона, което е с 2,7 хил. тона или 3,8% повече на годишна база. Сравнително голям дял (19%) заемат и доставките на ябълки, които нарастват с близо 69% на годишна база, до 20,2 хил. тона. Внесените количества ягоди, грозде, круши и черупкови плодове са с между 5,3% и 45,7% повече в сравнение със същия период на 2021 г., а при кивито е налице намаление с 2,2%.

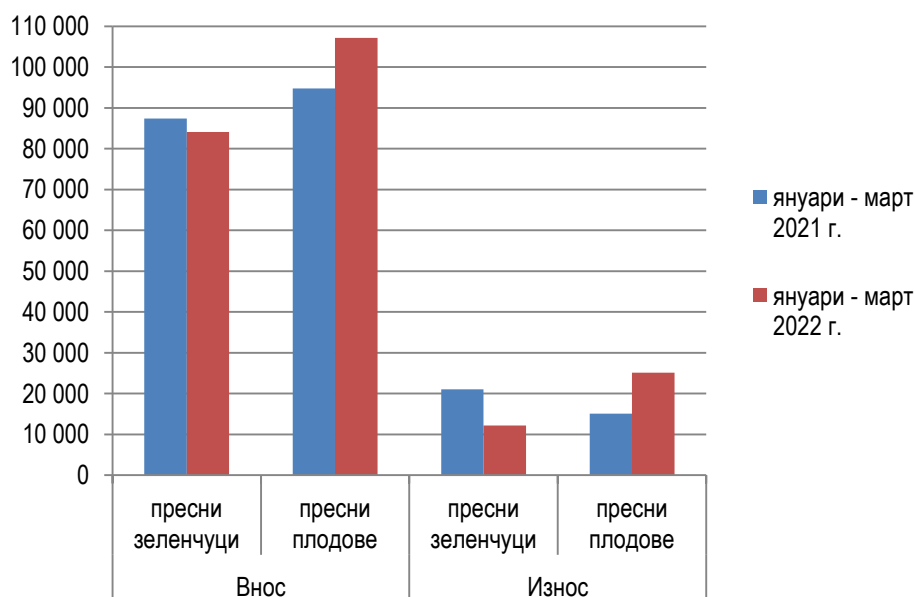
**Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през м. януари - март 2022 г.,
сравнено със същия период на 2021 г., тона**

Поток	Продукти	януари – март 2021	януари – март 2022	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	87 395	84 134	-3,7%
	пресни плодове	94 788	107 136	13,0%
Износ	пресни зеленчуци	21 060	12 186	-42,1%
	пресни плодове	15 106	25 108	66,2%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2021 г. и 2022 г.), обработени от МЗХГ

Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

Данните за периода януари – март 2022 г. сочат намаление на износа на пресни зеленчуци с 42,1% спрямо година по-рано, до 12,2 хил. тона и увеличение на този на пресни плодове с 66,2%, до 25,1 хил. тона.

Понижението на общия износ на пресни зеленчуци се дължи основно на свиване на реализацията извън страната на краставици и корнишони – с 3,1 хил. тона или 56,2% и зеле – с 2,2 хил. тона или 83,6%, както и на липсата на експорт на сладка царевица. Намаляват и изнесените количества домати, пиперки, тикви и лукови зеленчуци – с между 11,1% до 52,9%.

Износът на пресни плодове през първото тримесечие на 2022 г. представлява главно реекспорт на продукти, които не са произведени в България, в т. ч. предимно цитрусови плодове. Сравнявайки с аналогичния период на миналата година се отчита намаление на изнесените количества черупкови плодове (с 21,3%), ягоди (с 46,4%) и ябълки (с 90,6%).

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 15 юни 2022 г. средната изкупна цена на слънчоглед за страната бележи спад от 4,3% на седмична база. Изкупните цени на пшеница (хлебна и фуражна) и царевица също се понижават, но по-слабо – в рамките на 0,2% - 0,4%. Не е отчетено изкупуване на ечемик и рапица.

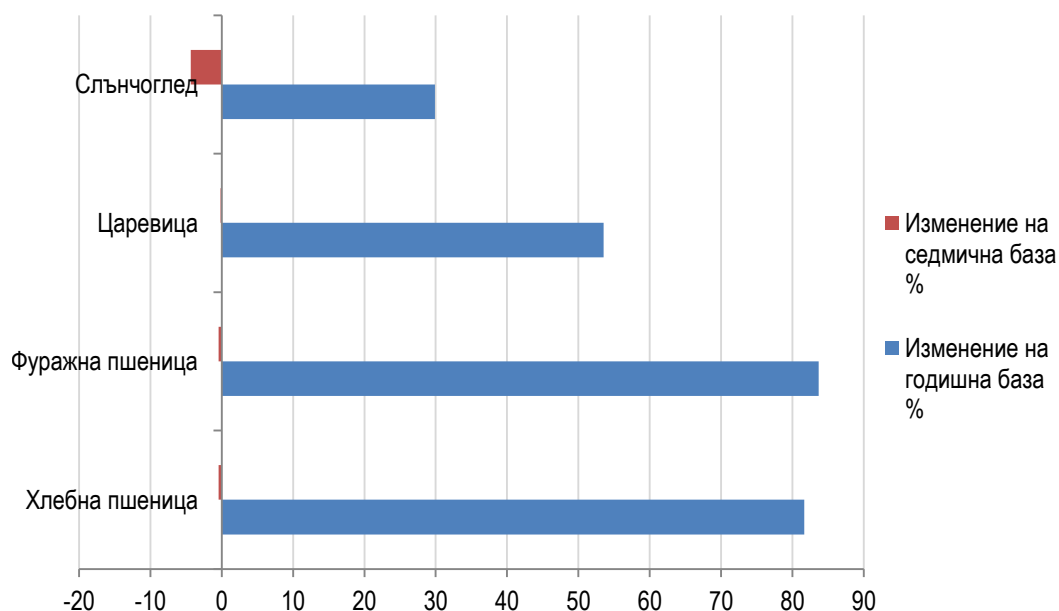
Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 15.06.2022 г., лв./тон без ДДС

	16.06.2021	08.06.2022	15.06.2022	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	393	717	714	81,7	-0,4
Фуражна пшеница	380	701	698	83,7	-0,4
Ечемик	280	*	*	-	-
Царевица	413	635	634	53,5	-0,2
Слънчоглед	1 034	1 404	1 343	29,9	-4,3
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от Министерство на земеделието.
* Няма данни

Сравнявайки със същия период на миналата година, основните зърнени и маслодайни култури са поскъпнали в границите от 29,9% (слънчоглед) до 83,7% (фуражна пшеница).

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 15.06.2022 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

През последната седмица като цяло е налице тенденция на понижение на цените на основните плодове и зеленчуци, предлагани на тържищата в страната. Картофите, българските и вносните домати и краставици, зелето и черешите поевтиняват от 0,9% (картофи) до 28,6% (череша) на седмична база. Единствено ябълките се търгуват на по-висока цена – с 6,7%.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 17.06.2022 г., лв./кг

	18.06.2021	10.06.2022	17.06.2022	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,73	1,08	1,07	46,6	-0,9
домати (оранжерийни)	2,19	3,28	2,70	23,3	-17,7
домати (открити площи)	*	*	*	-	-
домати (внос)	1,71	2,71	2,50	46,2	-7,7
краставици (оранжерийни)	1,75	1,84	1,60	-8,6	-13,0
краставици (внос)	1,51	1,87	1,72	13,9	-8,0
пипер (зелен)	*	*	*	-	-
пипер (червен, внос)	*	*	*	-	-
зеле	0,88	0,93	0,89	1,1	-4,3
дини	*	*	*	-	-
пъпеша	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-
череша	3,00	3,67	2,62	-12,7	-28,6
ябълки	1,60	1,34	1,43	-10,6	6,7
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	*	*	-	-

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от Министерство на земеделието.

* Няма данни

Към 17 юни 2022 г. средните цени на едро на вносните домати и картофите са съответно с 46,2% и 46,6% над нивата отпреди една година. По-високи на годишна база са и цените на зелето, вносните краставици и оранжерийните домати – от 1,1% до 23,3%. Същевременно, оранжерийните краставици, ябълките и черешите са поевтинели в рамките на 8,6% - 12,7%.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 17.06.2022 г.

